

Samenvatting

We ontwikkelen een museaal beleid, dat musea, erfgoed en beeldende kunst faciliteert op een frisse, nieuwsgierige en inclusieve manier. Dit beleid stimuleert nieuwe samenwerkingen, ontsluit private- en publieke collecties en maakt laagdrempelige publieke interactie met kunst mogelijk. Daarnaast verbreedt het de veerkracht in- en vanuit de wijken, geeft een impuls aan de openbare ruimte en zorgt voor nieuwe perspectieven in de (EU)regio.

Een breed, proactief museaal kunstbeleid is een middel dat de eigen identiteit van de lokale kunstenaars en makers tot uitdrukking laat komen. Het is van belang hun unieke visie op de stad, haar geschiedenis en de inwoners te versterken. We omarmen met dit beleid nadrukkelijk professionele vernieuwende cross-overs tussen de museale collecties, erfgoed en hedendaagse kunst. Met de ontwikkeling van dit beleid is tevens een bijbehorende subsidieregeling opgesteld, en het jaarlijkse budget hiervoor is in het coalitieakkoord vastgesteld op 100.000 euro. De nota zal worden voorgelegd aan de Raad voor vaststelling.

Beslispunten

1. Bijgevoegd raadsvoorstel voor te leggen aan de raad met beslispunt: De notitie Museaal Beleid Maastricht, als uitvoering van de cultuurvisie Maastricht, vast te stellen.
2. De subsidieregeling, vast te stellen na besluitvorming door de raad over het raadsvoorstel museaal beleid en het bijbehorende budget vast te stellen.
3. Akkoord dat € 100.000 uit 2023 wordt gestort in reserve overloop naar 2024.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 22 november 2023:

Conform.

1. Aanleiding

In het coalitieakkoord 2022-2026 “Maastricht, stad van verbondenheid” is de ambitie geformuleerd voor het ontwikkelen van een actief museumbeleid met input vanuit het veld. Dit museumbeleid is onderdeel van de Maastrichtse cultuurvisie ‘Cultuur maakt Maastricht, Maastricht maakt cultuur’.

2. Context

Maastricht is een van de negen culturele brandpunten in Nederland, en daarmee een belangrijke cultuurstad. Maastricht heeft verschillende musea, presentatie instellingen en ZZP’ers actief in de beeldende kunstensector. Zij dragen allemaal bij aan het culturele aanbod en versterken het vestigingsklimaat van de stad. De Maastrichtse visie specifiek op musea en de connectie met beeldende kunst en erfgoed verdient meer aandacht. Dit is van belang voor de stad, haar inwoners, de musea, de presentatie instellingen en de (kunstvak)opleidingen.

In het coalitieakkoord is de ambitie voor een Maastrichts museumbeleid onderbouwd door in te zetten op het versterken van participatie en de zichtbaarheid van de musea voor alle Maastrichtenaren (en in de wijken). We geven ruimte aan lokale kunstenaars en makers, verbreden het bereik van jeugdige (en nieuwe) bezoekers en faciliteren een door-ontwikkeling van educatieve kunstprogramma’s.

Volgens de Maastrichtse cultuurvisie mogen we meer maatwerk leveren en kijken naar hybride oplossingen voor de professionele kunstsector. Steeds meer non-disciplinaire en/of interdisciplinaire uitingen vinden hun weg in- en naar de stad. Door mee te denken met de instellingen, museale collecties vernieuwend te ontsluiten en de (museale) deur wijder open te zetten. Graag dragen we bij aan een gezonde, actuele en inclusievere beeldende kunst en museale praktijk, hier in een cultureel divers, open en laagdrempelig Maastricht.

3. Gewenste situatie

Maastricht heeft baat bij een meer zichtbare professionele kunstscene, die voor alle bewoners eenvoudig mee te maken en beleven is. Door de museale muren te laten vervagen, bestaande en nog te ontdekken tentoonstellingsplekken te gebruiken maken we ruimte voor nieuwe gesprekken. Door actief de wijken te betrekken en naast professionele kunst- en museale organisaties, ook individuele professionals kansen te bieden, zorgen we voor meer verbinding in de stad. Landelijk en internationaal zien we ook deze beweging in de kunstwereld. Beeldende kunst mag zichtbaarder zijn, schuren, uitdagen en zich op onverwachte publiekelijk toegankelijke plekken manifesteren.

Proces.

Na uitvoerig overleg met het museale en beeldende kunstenveld in Maastricht en de regio en met de (inter-)nationale ontwikkelingen in de beeldende kunst in het achterhoofd hebben we ervoor gekozen om het gevraagde museumbeleid wijder te trekken en in te zetten op een breed gedragen museaal en beeldend kunstbeleid. We hebben meer dan 50 gesprekken gevoerd met het culturele kunstveld, en goed geluisterd naar hun wensen, op- en aanmerkingen. Erfgoed, moderne kunst, en de museale collecties kunnen elkaar versterken, verrijken en als een katalysator werken voor een nieuwe culturele impuls midden in de stad.

Directe en bredere impuls.

We zetten met dit beleid nadrukkelijk niet in op ondersteuning in de exploitatie van alleen de musea. Om de gestelde ambities te kunnen bereiken is het namelijk van belang om over de grenzen en buiten de muren van de museale instellingen te gaan werken. Inzetten op alleen exploitatie ondersteuning heeft niet het gewenste (en bovengenoemde effect). Het budget behorende bij deze nota is hiervoor dan ook niet toereikend, daarmee zouden we slechts een tweetal musea kunnen voorzien. Bovendien komen nog te weinig mensen dagelijks in een museum en zou een exploitatiesubsidie per saldo onrendabel en weinig effectief zijn. Door meer projectmatig te werken worden de ambities uit het coalitieakkoord en de cultuurvisie realistischer in kaart gebracht en uiteindelijk ook daadwerkelijk proactief gerealiseerd. Ook negeren we op deze manier de bestaande presentatie (kunst) instellingen en de zelfstandige professionele makers niet. We zorgen dat we de middelen die we hebben zo efficiënt mogelijk inzetten, met de meest mogelijke culturele, economische en maatschappelijke impact.

Met dit brede, proactieve beeldende museale kunstbeleid willen we de interactie tussen buiten en binnen faciliteren. Kunst en collecties komen meer naar de mensen toe, zowel in het centrum als in onze veelzijdige veerkrachtige wijken. We zien dus kansen en willen ervoor zorgen dat de vele professionele (kunst)makers die al in Maastricht wonen en werken een directe impuls krijgen. Het moet aantrekkelijk en laagdrempelig zijn om beeldende kunst te beoefenen, de interactie met erfgoed en de museale collecties aan te gaan. Dit altijd midden in de stad, samen met, voor (en door) de inwoners.

Rol gemeente.

De rol van de gemeente Maastricht is die van facilitator, stimulator, verbinder en aanjager. Op het gebied van de artistieke inhoud houden wij natuurlijk afstand. Als gemeente zien wij een belangrijke

rol weggelegd om het veld uit te dagen om innovatief te zijn en te blijven. Dit geeft ruim baan aan een dynamische regeling, die makers, instellingen, ons erfgoed en de musea een nieuwe impuls moet geven. Met kleinere subsidie tranches maken we meer spontane interactieve projecten mogelijk, in- en voor de stad.

Doelstellingen en hieruit voortvloeiende subsidie regeling.

De twee belangrijkste doelstellingen van het beeldende museale kunstbeleid, formuleren we als volgt:

- Externe gerichtheid, duurzaamheid en toegankelijkheid: het actief naar buiten treden van beeldende kunst, erfgoed en museale collecties; meer duidelijke zichtbaarheid in de stad;
- Verbinding, inclusie en samenwerking: tussen de diverse spelers in het veld, ook met de minder voor de hand liggende partners en locaties in de stad.

Deze doelstellingen bereiken we door de inzet van een bijpassende subsidieregeling met heldere criteria. Na de gesprekken met het veld, kwamen de volgende thema's duidelijk naar voren:

- Nieuwe samenwerkingen faciliteren tussen musea, presentatie-instellingen, ZZP'ers en beeldende kunstinitiatieven (zowel privaat als publiek)
- Meer (en andere) inwoners bereiken in een directe dialoog met de stad
- Cultureel erfgoed en hedendaagse kunst als elkaars versterkers
- Collecties delen, ontsluiten en directer door kunstenaars laten gebruiken
- Nieuwe definities van wat een museum kan en mag zijn (externe gerichtheid)
- Kunst als een gesprekspartner en verbinder in de publieke buitenruimte (laagdrempelig en inclusief)
- Diepere reflectie op lokale thema's (op stads- en wijkniveau)
- Duurzaamheid (verantwoord kunst beleven en maken) en vergroening (spel tussen de binnen en buitenruimte).

Een aanvrager moet aan een of meerdere criteria voldoen (zie subsidieregeling), en verbindende samenwerkingen, crossovers en innovatieve kunst-combinaties worden aangemoedigd.

Doelgroep.

Kort samengevat: De doelgroep van dit beleid zijn professionals die actief zijn in de beeldende kunst, het erfgoed en de museale sector in Maastricht. Dat zijn instellingen, curators, kunstenaars, zowel professionele organisaties als ZZP'ers.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

We zetten in op de duurzame ontwikkelingen in de museale sector. De traditionele museale context staat aan het begin van een nieuw hoofdstuk. We denken nu binnen de beeldende kunsten, erfgoed en museale collectie ook aan de publieke ruimte en open interacties binnen en buiten de (museale) muren. Verder omarmen we combinaties met het sociale domein en de interactie tussen de stadse geschiedenis en haar spannende toekomst. Tevens draagt de nota bij aan gemeenschappelijke gezondheid, door het faciliteren van laagdrempelige en inclusieve participatie.

5. Effect op de openbare ruimte

We stimuleren met dit museaal beleid het naar buiten treden van de verschillende beeldende initiatieven in de stad. Daardoor komen bewoners en bezoekers in aanraking met erfgoed en hedendaagse kunst, op verschillende laagdrempelige manieren en plekken. We zetten in op een duidelijke interactie met de stad. Dit kan ook vorm krijgen in de openbare ruimte. Kunst is voor- en door de makers, en altijd midden in de stad en haar wijken. De geschiedenis van de stad kan goed samengaan met hedendaagse kunst, en andersom.

6. Personeel en organisatie

De afhandeling van de aanvragen binnen de subsidieregeling kan worden opgevangen binnen de huidige capaciteit van het team cultuur en het team subsidies. We hebben hiervoor ook nieuwe vakkennis toegevoegd en kunnen de aanvragen in de breedste zin goed kwalitatief verantwoorden en beschouwen.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

N.v.t.

8. Financiën

In het coalitieakkoord 2022-2026 ‘Maastricht, stad van verbondenheid’ is de ambitie geformuleerd voor het ontwikkelen van een actief museumbeleid met input vanuit het veld. De Maastrichtse visie op musea en beeldende kunst verdient echter meer aandacht. Dit is van belang voor de stad, haar inwoners, de musea, de presentatie instellingen en de opleidingen. We zetten in op het versterken van participatie, de toegankelijkheid van de musea voor alle Maastrichtenaars, ruimte voor aan lokale makers, versterken van het bereik van jeugdige bezoekers en ontwikkeling van educatieprogramma’s. Na uitvoerig overleg met het museale en beeldende kunstenveld in Maastricht

en de regio en met de (inter)nationale ontwikkelingen in de beeldende kunst in het achterhoofd is gekozen om het gevraagde museumbeleid derhalve breder te trekken en in te zetten op een breed museaal en beeldend kunstbeleid.

Om hier in de jaren 2023 t/m 2026 uitvoering aan te kunnen geven is in de begroting jaarlijks een bedrag opgenomen van € 100.000 met daaraan gekoppeld de subsidieregeling Museaal Beleid, Verbinding beeldende kunst en erfgoed gemeente Maastricht 2024-2026. Vanwege de voorbereidingsperiode om te komen tot het Museaal en Beeldend Kunstbeleid incl. bijbehorende subsidieregeling zullen de middelen 2023 incidenteel beschikbaar worden gesteld voor het boekjaar 2024 hetgeen betekent dat het budget voor 2024 éénmalig € 200.000 bedraagt.

Btw

Zoals reeds vermeld zullen de beschikbare middelen middels de subsidieregeling Museaal Beleid, Verbinding beeldende kunst en erfgoed gemeente Maastricht 2024-2026 beschikbaar worden gesteld. Hieruit volgt automatisch dat er geen btw-aspect aan de orde is.

9. Aanbestedingen

N.v.t.

10. Participatie tot heden

Voor de totstandkoming van deze beleidsnotitie is er, zoals eerder benoemd, uitvoerig gesproken met ongeveer 50 partners uit het culturele veld in Maastricht, de Provincie en het Rijk. We hebben hier de trechtermethode toegepast en de opgehaalde informatie duidelijk verwerkt in een museale nota, die breed gedragen wordt door het veld. Deze regeling is dan ook voor hun ontwikkeling, bereik en innovatie bedoelt. Ook is er landelijk input opgehaald door inspiratie op te doen bij andere steden, wetenschappelijke en culturele publicaties te lezen, conferenties bij te wonen, musea, erfgoed en beeldende kunstinstellingen te bezoeken, en afstemming te zoeken met collega-beleidsmakers.

11. Voorstel

1. Bijgevoegd raadsvoorstel voor te leggen aan de raad met beslispunt: De notitie Museaal Beleid Maastricht, als uitvoering van de cultuurvisie Maastricht, vast te stellen.
2. De subsidieregeling, vast te stellen na besluitvorming door de raad over het raadsvoorstel museaal beleid en het bijbehorende budget vast te stellen.
3. Akkoord dat € 100.000 uit 2023 wordt gestort in reserve overloop naar 2024.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

De notitie museaal beleid Maastricht en de bijbehorende subsidieregeling zal na vaststelling in het College en instemming van de Raad worden gepubliceerd. De subsidieregeling zal per 1 januari 2024 worden opengesteld voor aanvragen. De aanvragen zullen inhoudelijk worden behandeld door team cultuur in samenwerking met team subsidies.